

Linda Polman

A halálsor angyalai

FORDÍTOTTA MÁTIS VIOLA

Linda Polman

A halálsor angyalai

Élet halálbüntetéssel

ATHENAEUM

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Linda Polman: Death Row Dollies
© Linda Polman, 2015

Published by special arrangement with Bertram + de Leeuw
Uitgevers in conjunction with their duly appointed agent
2 Seas Literary Agency and co-agent Andrew Nurnberg Ltd.

Hungarian translation © Mátis Viola, 2019

Minden jog fenntartva.

Kiadta az Athenaeum Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Telefon: 1-235-5030
www.athenaeum.hu
www.facebook.com/athenaeumkiado

Felejthetetlen anyámnak

Előszó

*Igen leverő hatást tesznek ránk
– nem a bűnök, amiket a gonoszok
elkövettek, hanem a büntetések,
amiket a jók kiszabtak rájuk.**

Oscar Wilde

Felzúdulás Amerika halálbüntetést alkalmazó 32 államában. 2014-ben viszolyogtató történetek jutottak el a világsajtóba félresikerült kivégzésekről. Valami nincs rendben a vegyszerekkel, amelyeket a börtönök a méreginjekcióhoz használnak. Az európai gyógyszeripari vállalatok bojkottja miatt nem érkeznek szállítmányok az amerikai halálsorokra. A börtönigazgatók amerikai helyi gyógyszertárak segítségével kotyvasztanak össze új szereket. Ezek már több alkalommal bizonyították, hogy kevésbé hatékonyak, mint az európai anyagok: az elítéltek hosszú, fájdalmas kínszenvedés után haltak meg. A blamázt csak súlyosbítja, hogy újra és újra kiderül, hogy egyes elítéltek ártatlanul ülnek a halálsoron.

2015 áprilisában szabadon engedik Anthony Ray Hintont. Harminc évig ült a halálsoron Alabamában, miután 1985-ben két gyorsétterem vezetőjének meg-

* Az idézet Oscar Wilde *Az emberi lélek és a szocializmus* című művéből származik. Fordító: Benedek Marcell.

gyilkolásáért ítélték el. Nem voltak tanúk, nem voltak ujjlenyomatok, de a szakértő, aki az ügyész megbízásából vizsgálta a bizonyítékokat, tanúvallomásaiban elmondta, hogy a helyszínen talált golyókat Hinton pisztolyából lőtték ki.

Hinton ügyét csak tizenhét évvel később vették újra elő, neves ügyvédek segítségével, akik készek voltak ingyen segíteni neki. Hamar kiderült, hogy a nyomozás során, akkoriban nagy hibákat követtek el. Az akkori „szakértő” egyáltalán nem volt kiképezve arra, hogy pisztolyokat és lőszereket hasonlítson össze, és most be is ismerte, azt sem tudja, hogy működik az ehhez szükséges készülék. Az alabamai ügyészek nem utasították el a Hinton új ügyvédei által emelt panaszt. Egyszerűen csak nem vettek róla tudomást. Ahelyett, hogy beismerték volna a hibájukat, inkább hagyták, hogy kivégezzenek valakit, akiről tudták, hogy ártatlan.

Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága csak 2015-ben nyilvánította semmisnek Hinton halálos ítéletét. Harminc év után szabadult.

Glenn Ford is ártatlan volt. Ő is harminc évig ült a halálsoron. 1984-ben ítélték el egy ékszerész fatális kiemelésű megtámadásáért. Marty Stroud, az ügyész Ford szabadon bocsátásakor, 2014-ben beismerte, hogy Fordra csak ráverték a balhét. Ahhoz, hogy elítéljék, Stroud és a rendőrség is jelentős mennyiségű mentő bizonyítékot tartott vissza. Stroud ügyész azóta 100%-ban ellenzi a halálbüntetést. „Barbár dolognak” tartja. „A halálbüntetést emberek szabják ki, és az emberek hibáznak”, mondta.

Fordnál rákot diagnosztizáltak, amikor még a halálsoron ült. A kezelést megtagadták tőle. Szabadon bocsátása után kiderült, hogy a rák áttért a tüdejére, és már túl késő volt a kezeléshez.

A kivégzés csak olyan jogrendszerben engedhető meg, amely tökéletes és tisztességes. Egyetlenegy amerikai bíró, ügyész vagy védőügyvéd sem merné azt állítani, hogy az amerikai jogrendszer ilyen. Amerikai egyetemek kutatásokat folytattak a témában. Az egyik mintegy négyezer halálbüntetést vizsgált. Ezek közül több mint háromezer ügyben követtek el a bíróságok kisebb vagy nagyobb hibákat. 7%-ukban utólag kiderült, hogy valakit ártatlanul ítélték halálra. Az 50 amerikai állam közül 32-ben létezik halálbüntetés, ami azt jelenti, hogy több tízmillió amerikai elfogadja, hogy időnként ártatlanul végeznek ki valakit.

De már megindult a forrongás a halálbüntetés földjén. A kivégzéshez használt szerek exportjának európai tilalma egyre súlyosabb következményekkel jár. A halálbüntetést alkalmazó államok pánikszzerűen keresik az alternatívákat. Florida, Ohio és Pennsylvania elhagyja a tervezett kivégzéseket, amíg nincsenek pontosabb információk a helyben beszerzett vegyi anyagok hatásáról és megfelelő összetételéről. Pennsylvania kormányzója ezenkívül alaposabb vizsgálatot szeretne arról, hogyan lehetséges, hogy Pennsylvániában már hat halálraítéltről derült ki utólag, hogy ártatlan. Szerencsére egyiküket sem végezték még ki, így kiszabadultak a halálsorról.

Nevada állam, amely nálunk, Európában elsősorban a „bűnök városáról”, Las Vegasról ismert, más problémával küzd. A nevadai halálsoron nyolcvan ember vár a halálos injekcióra. Az állam azonban már nem rendelkezik ehhez megfelelő helyszínnel. Nevada kivégzőszobája egy olyan börtönben volt, amelyet 2012-ben a túlságosan megnövekedett fenntartási költségek miatt bezártak. Egy új kivégzőhelyiség megépítése nemcsak hogy minimum tízmillió dollárba kerülne, de építészeti szervezetek is célozgatnak már arra, hogy tagjaik egy esetleges építési megbízást etikai okokból el sem fogadnának.

Ha meg is épülne az új kivégzőhelyiség, Nevada még akkor sem tudná maga mögött hagyni a problémákat. Az állam vegyszerkészletének eltarthatósági ideje ugyanis lejárt.

A halálbüntetést alkalmazó Kalifornia államban egy bíró úgy döntött, hogy a halálbüntetés törvényellenes, mivel a halálraítéltek fellebbezési eljárásai többnyire évtizedekre elnyúlnak. A bíró úgy véli, hogy a halálraítélteknek joguk van az ítéletük „időben történő” végrehajtására. Betiltotta az új kivégzéseket, amíg az állam nem talál megoldást a késlekedésekre. Ítélete ellen minden bizonnyal fellebbezést nyújtanak majd be, de várhatóan az az eljárás is sokáig fog tartani.

Utah állam megoldotta a vegyszerproblémát, újra bevezeti a sortüzet. A golyó általi kivégzést korábban azért szüntették meg, mert „barbár” módszernek tartották. Tennessee a villamosszéket tervezi előhozni

a raktárból. Oklahoma szenátusa pedig jóváhagyta a gázkamra újbóli alkalmazását, de nitrogénnel, mivel az „humánus, fájdalommentes és könnyen használható”.

A döccenők ellenére az amerikai államok 2014-ben még esélyt láttak 35 ember kivégzésére. 72 új halálos ítéletet hoztak. Amerika még mindig az első ötben van azoknak az országoknak a listáján, amelyek a legtöbb embert végzik ki, Kínával, Iránnal, Irakkal és Szaúd-Arábiával együtt.

Számadás

Texasban, ahol az e könyvben szereplő történetek nagy része játszódik, közel 280 elítélt ül a halálsoron. 2014-ben 10 új elítélt került oda, és a halálsor tizenegy lakóját végezték ki. 2015 első felében már újabb 8 elítéltet végeztek ki, két-három hetenként egyet. A stressz, amiben a halálraítéltek élnek, rendkívül nagy. Az áldozataik hozzátartozóié talán még nagyobb.

A halálsor körül egy mikrokozmoszban zajlik az élet. Mindenki ismeri egymást. A halálraítéltek a céljukban a többi halálraítélt minden egyes szipákolását, sóhajtását és átkozódását hallják, a látogatóhelyiségben pedig összezsúfolódnak a szülők, házastársak, jegyesek, barátok és gyerekek. Magánélet nincs. Csak bízni tudsz abban, hogy az emberek megtartanak ma-

guknak bizonyos dolgokat, amit hallanak vagy megtudnak, mivel te magad is így teszel.

E könyv számos szereplőjéről – kérésükre, vagy ahol szükségesnek tartottam – bizonyos információkat elhagytam, esetleg visszakövethető információkat megváltoztattam. Ilyenek lehetnek például a nevek vagy lakóhelyek, a háttér-információk, időpontok vagy események időrendi sorrendje. A könyvben szereplő egyes levelekből származó idézetek valójában átírások, mivel a levelek magánjellegűek voltak. Néhány elítélt esetében pedig megváltoztattam vagy kihagytam az általuk elkövetett bűntett egyes jellegzetességeit – többek között azért, mert a halálraítéltek többsége folyamatosan fellebbezéseket nyújt be. Mindent, amit mondanak, azt az ügyészek felhasználhatják és fel is használják ellenük, és meghallhatják a börtönőrök is, akiknek életük végéig ki vannak szolgáltatva.

Amszterdam, 2015. április

1. A menyasszony

A texasi Huntsville polgárai aznap választhattak: a Brookshire Brothers szupermarketlánc új üzletének ünnepélyes megnyitójára mennek bevásárolni a szuperolcsó akciós termékekből, vagy a két kilométerrel távolabb, a városközpontban lévő Walls börtönhöz, a kétszeres baltás gyilkos Karla Faye Tucker kivégzésére.

Huntsville lakói tömegesen a kivégzést választották. Kivéve Hestert. Ő ugyanazon a napon, ugyanabban a Huntsville-ben, férjhez ment egy halálraítélthez.

A törvényszéki épület, ahol a brit Hester házasságra lépett, a Wallstól kétutcányira található. Csendes volt a környék, amikor délután két órakor jelentkezett az anyakönyvvezetőnél.

Olyan partnerrel házasodni, aki nem tud jelen lenni a házasságkötésnél, például mert az illető külföldi szolgálatát letöltő katona, vagy a börtönben ül a halálson, csak meghatalmazással – „kesztyűvel” – lehet. Régebben a menyasszony kesztyűt tett az oltárra a távol lévő partner beleegyezésének jelképeként, manapság egy meghatalmazottat visz magával. Hester

taxisofőrje, a segítőkész huntsville-i Doreen volt az, aki részt vett az ünnepélyes ceremónián a halálraítelt nevében.

Bár az ifjú párt csak az egyik fél képviselte, a szertartás így is vagy két órán át tartott a lelkésszel, aki felolvasott egy részt a Bibliából, majd az anyakönyvvezetővel, a fényképésszel és a kazettás magnóból kis-sé fémes hangon szóló zenével. Hester kitett magáért: fodrászolt hajjal, új ruhában, ünnepi sminkben és egy kis virágcsokorral jelent meg.

Az ünnepség után, amikor Hester immár férjes asszonyként távozott az épületből, már nem látta az utca végét a tévécsatornák parabolaantennás közvetítőkocsijaitól, amelyek szorosan egymás mellett parkoltak egészen a Wallsig. A kivégzés este hatra volt kitűzve. A Walls hét méter magas falainak lábánál időközben óriási tömeg verődött össze, amely vért akart, de gyorsan. A látvány a középkori falvak főterén megrendezett kivégzéseket ábrázoló képekre emlékeztette Hestert, pedig 1998 februárja volt.

Huntsville-ben a kivégzések ritkán vívtak ki maguknak nagyobb érdeklődést, ezt azonban nem akarták kihagyni az emberek: a harmincnyolc éves Karla Faye Tucker az első nő, akin Texasban végrehajtják a halálos ítéletet azóta, hogy 1863-ban kivégezték szegény Chipita Rodriguezet. A hatvanhárom éves Chipitát, aki vendéglősnő volt a dél-texasi San Patricióban, azzal vádolták, hogy meggyilkolta egyik vendégét, John Savage lókereskedőt. Fikarcnyi bizonyíték sem

volt ellene, az esküdtszék fel is mentette. A helyi bírónak azonban megvolt a saját véleménye a történekről, ezért felkötötte az asszonyt. Chipita szelleme mindmáig kísért San Patricióban, amint magányosan, nyaka körül a kötéllel kóvályog.

Karla Faye Tucker bűnösségéhez azonban nem fért kétség. A huszonnégy éves motoroslány, Allman Brothers-imádó grupi, prostituált, nem mellesleg kétszeres baltás gyilkos pere országszerte vezető hír lett, és sztárt csinált belőle. Karla Faye már tízéves kislányként heroinfüggő volt. Szenvedélybetegségét prostitúcióból finanszírozta, csakúgy mint az anyja, és egy houstoni motoros bandához csapódott. A végzetes napon Karla Faye és barátja, Danny Garrett bandatag, heroinnal, váliummal, speeddel, kokainnal, rummal, tequilával és még ki tudja mivel, betéptek. Az éjszaka közepén a párocska úgy döntött, hogy pénzt szereznek egy másik bandatagtól, Jerry Lynn Deane-től. Deane ugyanis ronda motorolajfoltokat hagyott Karla Faye padlóján, és ezért meg kellett fizetnie. Amikor az igencsak beszívott páros betörte az ajtót, Deane álmából riadt fel. Danny Garrett-től rögtön kapott egy ütést a fejére egy kalapáccsal. A súlyosan megsérült férfi torkából feltörő hörgés irritálta Karla Faye-t, aki megfogott egy baltát, és huszonnyolcszor lesújtott vele Deane-re. Ezután az eszközt beleállította a férfi hálótársa, Deborah Thompson mellkasába, aki a takaró alatt próbált elbújni. Karla Faye később azt mesélte a rendőrségnek, hogy minden egyes baltacsapásnál elélezett.

Garrettet és Karla Faye-t is halálra ítélték. Garrett nemsokára meghalt májelégtelenségben, Karla Faye azonban tizennégy éven át egyik fellebbezést adta be a másik után, és közben megtért az Úr Jézushoz. A közönség nem tudott betelni a róla szóló hírekkel. Könyv és dokumentumfilm is készült róla, és egész Amerikából jöttek újságírók, köztük a CNN-es Larry King, hogy meginterjúvolják. Egyik sem mulasztotta el, hogy beszámoljon Karla Faye szikrázó tekintetéről vagy csintalanul tekerő hajfürtjeinek rengetegéről. A *The New Yorker* nem köntörfalazott, a kétszeres baltás gyilkos – aki vigasztalóként és spirituális tanácsadóként rabtársai és a börtön személyzet körében is nagy népszerűségnek örvendett – „intenzív, könyörtelen, rendkívüli szexuális vonzerejéről” írt.

Minél inkább közeledett a kivégzés időpontja, annál több országos és nemzetközi petíciót írtak alá azért, hogy Karla Faye halálos ítéletét életfogytiglanra módosítsák, hogy Isten akaratát a börtönben teljesítse be. Mindhiába. Texast George W. Bush kormányzó irányította. Az akkor három éve tartó hivatali időszaka folyamán már 59 kivégzési parancsot írt alá, és egyetlen halasztási kérelemnek sem adott helyt. A szemétkébe dobott minden Karla Faye életéért könyörgő levelet, köztük a pápa, az Amnesty International, Pat Robertson tévés lelkész, az ENSZ és Bianca Jagger által írottakat is.

A börtönőrnő, aki utolsó óráiban társaságot nyújtott Karla Faye-nek, arra kérte a börtönkönyhát, hogy az elítélt utolsó vacsoráját (a banánt, zöldsalátát és

barackot) ne a lehangoló műanyag börtöntányéron szervírozzák, hanem azon a szép, virágmintás tálon, amit ő hozott neki otthonról.

Több mint kétszáz riporter és operatőr, valamint több ezer fős közönség érkezett a kivégzésre. Hester lassan osont le a bírósági épület lépcsőjén az utcára. Hányingere volt a félelemtől, kalapált a szíve.

– Az emberek meg voltak vadulva, mint a kutyák, amikor vért szimatolnak. Iszonyúan félttem, hogy valahogy meglátják rajtam, hogy éppen most házasodtam össze egy gyilkossal, és széttépnek – meséli.

A menyasszony átverekedte magát a felbőszült gyűlölködők között, akik „KARLA FAYE, ÉGJ A POKOLBAN” feliratú lepedőket lengettek, majd egy csoport Karla Faye-rajongóba botlott, akik azt kiáltották, hogy egy ilyen újjászületett keresztényt, mint Karla, életben kell hagyni, hogy bizonyítékul szolgáljon más bűnözők számára, hogy érdemes megtérni az Úrhoz. Őket túlharsogta az a csoport, akik szerint Karla Faye egy szörnyeteg, és a szörnyetegeknek nincs joguk ahhoz, hogy Istenben higgyenek, hát még ahhoz, hogy az Ő akaratát a földön beteljesítsék. Voltak ott jámbor hívők is, akik bibliákat és viaszmécseseket hoztak magukkal, és a ricsaj közepette, egymás kezét fogva próbáltak imádkozni a gyilkos lelkéért.

Valahol a tömeg közepén, mikrofonok és kamerák kereszttüzeiben pózoltak Deborah Thompson, Karla Faye áldozatának családtagjai és barátai is egy tábla mögött, amire a „SZÉP NAPOT, KARLA FAYE” felira-

tot festették. A családnak még egy üzenete volt Karla számára, akit a Walls falai mögött éppen a kivégzésére készítettek elő: „Deborah vár rád odaát, és elhíheted: nem lesz nagy élvezet!”, kiabálták a mikrofonokba.

Eközben a huntsville-i Sam Houston Egyetem spicces hallgatói „MENJ EL MEGINT, KARLA!” feliratú lepedőket lengettek, arra utalva, hogy a gyilkosnőnek, állítása szerint, minden egyes baltacsapásnál orgazmusa volt. Valahol egy színpadon egy countryzenekar vidám dalocskákat játszott. A leginkább felfoghatatlannak Hester azt találta, hogy voltak, akik családi kirándulást csináltak az eseményből: látott anyukákat, akik „VISZLÁT, KARLA” feliratú papírzászlókkal és kitűzőkkel látták el gyermekeiket; és apukákat, akik kisgyerekekkel a vállukon félliteres söröket táraztak be a sarki benzinkútnál, majd visszalófráltak a Walls mellett zajló népünnepélyhez.

Útban Doreen taxija felé, amely huntsville-i szállására, a Motel 6-hoz vitte, Hesternek félre kellett ugrania egy pizzafutár elől, aki a börtön kapuja felé száguldott a tömegén keresztül, hogy ingyenes utolsó vacsorát kínáljon fel Karla Faye-nek; a Domino’s cég humoros kis reklámfogásaként.

Amilyen gyorsan csak tudott magas sarkú cipőjében, szaladt a menyasszony az utcán. Őrjöngő házőrző kutyák ugráltak a kerítéseknek, vicsorogva dugták ki a pofájukat a rácsok között, fröcsögő nyállal, hisztérikusan ugattak. A gazdáik azért engedték el őket, hogy terrorizálják velük Karla Faye rokonait és barát

tait, akiknek a kivégzés után erre kellett elhaladniuk a szállásuk, az utca végén lévő Hospitality House felé.

Este 6 órakor az elítéltnak beadták a halálos injekciót. Akik a Wallsban szemtanúi voltak a pillanatnak, később azt mesélték, hogy Karla Faye az utolsó pillanatban is magakelletően, hajában vécepapírból kötött masnival lépdelt a kivégzőasztal felé. Hester, a menyasszony akkorra már mélyen aludt a Motel 6-ban.

Az esküvőt követő napon Hester meglátogatta újdonsült férjét, a halálra ítélt Forrestet, a börtön halálsorán. Még csak nem is gratuláltak egymásnak, mert Forrest teljes pánikban volt. Aznap reggel kapott egy levelet az ügyvédjétől, amelyben az állt: kilencven nap múlva kivégzik. Hester egy órán keresztül próbálta megnyugtatni, mondván, hogy biztosan nem eszik annyira forrón a kását, és hogy mindjárt felhívja az ügyvédet és megkérdi, mi folyik itt. De hiába. Forrest annyira meg volt rémülve, hogy szinte hozzá sem lehetett szólni.

A Motel 6-ba visszatérve Hester sírva borult barát-női karjaiba. A hat nő a motel parkolójában található medence mellett feküdt sorban, orruk és álluk jól bekrémezve a texasi, tavaszi napsütés ellen, kezükben egy-egy pohár fehérborral. Ők is hallottak már Forrest közelgő kivégzéséről. Szintén látogatóban voltak férjüknél vagy vőlegényüknél a halálsoron. Háromszáz lakójával a halálsor olyan, mint egy falu: mindenki mindent tud egymásról. A látogatóhelyiségben

állandóan hírekről és pletykákról sugdolóznak: ki ül magánzárkában, ki kivel balhézott ma össze, ki kibeszeretett bele, ki kapta meg az időpontját. A látogatófülkében ülő férfiak mindent megbeszélnek egymással, és megosztják a híreket a fülsablakának túloldalán ülő nőkkel.

Csigalassúsággal vánszorognak a halálbüntetési ügyek bíróságtól bíróságig. Egy halálraítélt kedveseként megtanulsz együtt élni azzal az évekig tartó ciklussal, hogy az elítélt várja a bíró válaszát a benyújtott fellebbezésére, majd elutasítják, megkapja a kivégzés dátumát, újra fellebbez, megint vár, ismét elutasítják, új dátumot kap. Egy halálos ítéletet semmissé nyilvánítani még a legjobb ügyvédeknek is ritkán sikerül, de még egy kevésbé tehetséges védő is el tudja érni, hogy újra és újra elhalasszák a kivégzést, ha a megfelelő űrlapokat mindig időben kitölti és benyújtja az illetékes bíróságon, minden újabb körben egyre magasabb szinten. Amíg megjön az elutasító válasz az ítélet felülvizsgálata iránti kérelemre, addig is túlél az elítélt néhány hónapot vagy évet.

A halálos ítélet első kiszabása és a tényleges kivégzés között átlagosan tizenhat év telik el, az amerikai halálsorokon azonban ülnek olyan férfiak is, akik már huszonöt éve vagy még hosszabb ideje körözködnek a rendszerben. Feleségeik, jegyeseik és családtagjaik velük róják ezeket a köröket, néha elkeseredve vagy halálfélelemmel átítatott pillanatokkal, gyakran pedig belenyugodva.

A könnyek hozzátartoznak az élethez, ha egy halálraítéltet szeretsz. Hester könnyei mindenekelőtt gyakorlati kérdéseket ébresztettek a barátnőkben.

– Ez legális, hogy ennyire kevésel előtte mondják meg valakinek, hogy kivégzik? Kilencven nap olyan hamar elmegy – mondta Viv. A szintén angol Viv öt éve házasodott össze Arthurral, aki már tizenhat éve ült a halálsoron. A fellebbezési lehetőségei három évvel ezelőtt kimerültek, de még mindig nem kapta meg a kivégzés időpontját.

– Temettetni fogod vagy hamvasztatni? – kérdezte a német Renate, aki néhány hónapja jegyezte el magát egy férfival, aki már tizennyolc évet élt túl a halálsoron.

– De, ugye, nem akarsz ott lenni a kivégzésen? – kérdezte a holland Margot. – Egy ilyen élményt sohasem fogsz tudni feldolgozni.

Csak Guikje nem szólt semmit. Arca fehér volt, mint egy lepedő, és fénylett a hideg izzadságtól.

– A fejedet a térded közé, Guik! – hallatszott Margot határozott hangja. Renate benedvesítette egy strandtörülköző csücskét a medence vizében, és bevizezte vele Guikje homlokát. Guikje arcára visszatért a szín.

– Mi baj van? – kérdezték a többiek.

– Hank tizennégy éve ül, épp úgy, mint Forrest – suttogta Guikje. – Ha most Forrestért eljönnek, Hank is gyorsan sorra kerül. – Dühösen Hesterre pillantott. – Még figyelmeztettek is: hagyd azt az esküvőt, csak felrázod vele őket. Hirtelen észreveszik, hogy hé, ez még él, és fogják a naptárt, keresnek egy időpontot.

– Baromság – mondta Hester –, a rendszer nem így működik. – De nem hangzott túl meggyőzően a válasza, mert azt ő sem tudta, hogy ha nem így működik a rendszer, akkor mégis hogyan.

Amikor Hesternek végre sikerült elérnie Forrest ügyvédjét, az elmagyarázta neki, hogy Forrest rosszul olvasta a levelet. A kilencven nap csak annak a határideje volt, hogy beadjanak valami dokumentumot egy újabb bíróságon. A kivégzés időpontjáról még nem volt szó.

A pánik elmúlt, de a félelem maradt. Forrest bűnös volt. A fellebbezési eljárások, amelyeket végigcsinált, csak kisebb közlekedési akadályokat képeztek azon az úton, amely elkerülhetetlenül egy halálos injekcióhoz vezetett.

Hester néha rákérdezett Forrestnél, de az maga sem tudta, mit szeretne inkább, ha eljön az idő: cirkuszt, mint Karla Faye kivégzése körül, vagy olyan fülsiketítő csendet, mint ami a hatszoros gyilkos, Steven Renfro hat nappal később bekövetkezett kivégzését övezte. Akkor mindössze maroknyi tüntető ment a Walls elé. Szó szerint maroknyi: Hester négyet számolt, plusz saját maga. Az aktivisták a kivégzés előtt 45 perccel érkeztek meg Houstonból autóval, és fél óra hosszat bámulták a börtön magas falait, mire kijött a seriff, és megmondta, hogy vége van. Akkor visszaszálltak a kocsiba és visszamentek Houstonba. Renfro kivégzése a következő napon a harmadik oldalon szerepelt a

Huntsville Item című helyi újságban, a tudósítás azonban majdnem kizárólag csak azzal foglalkozott, milyen síri csend volt az utcán. Az újság utánajárt: tizenkétezer ember telefonált Bush kormányzó hivatalába, hogy Karla Faye Tucker kivégzésének elhalasztását kérje. Renfro esetében Bush hét telefonhívást kapott. A pápa és Bianca Jagger most nem volt köztük, tréfálkozott a kormányzó.

Mielőtt Forrestet megismerte, Hester angol férjével együtt London egyik elővárosában lakott, és reklámfilmeket készített brit kertészeti vállalkozásoknak. Vértelen életében minden megváltozott, amikor a tévében látott egy dokumentumfilmet egy angol nőről, aki egy halálra ítélt amerikai férfival levelezett. A nő elmesélte, hogy a halálraítélt életében ő a legfontosabb ember: „óriási felelősség, aminek csak akkor szakad majd vége, amikor kivégzik. De cserébe olyan intenzív kapcsolatot kapok, olyan szerelmes érzéseket, mint amit korábban sohasem éltem át”. Hester is ezt szeretne volna: hogy valakinek ő legyen a legfontosabb. A férje idióta tervnek tartotta, hogy levelezni kezdjen egy gyilkossal, de több dolgot is idiótának talált, ami Hesterrel kapcsolatos volt: a hatha jogát például, vagy Hester szüleit, vagy a kertészeti filmjeit, hogy csak néhány dolgot említsünk. Több mint húsz évig voltak házасok. A férjét bensőségesebb kapcsolat fűzte a tévékészülékhez, mint Hesterhez.

Hester felhívta az Amnesty International emberi

jogi szervezetet, amely világszerte reményhez és levelezőtársakhoz segíti a halálraítélteket, és Forrest címét kapta meg, aki akkor már bő tíz éve ült a texasi halálsoron. Az Amnesty elküldte Forrest szövegét is: „Keresek valakit, aki írna nekem, legszívesebben nőt, mert itt csak férfiakkal vagyok összezárva. 27 éves vagyok, 192 cm magas, 98 kg, barna szemű, kopasz. Amerikai őslakos származású vagyok, és szeretek kosárlabdázni és olvasni.”

Hester is szeretett olvasni. Levelet írt a halálraítéltnek, melyben megkérdezte, mit olvas a legszívesebben. Forrest azt válaszolta: „Cowboy- és indiántörténeteket”. És hogy milyen hálás, hogy Hester vette a fáradságot és levelet küldött neki.

Kapcsolatuk villámgyorsan fejlődött, meséli Hester.

– Egy halálraítéltnek nincs vesztegetni való ideje. Olyan, mintha egy felgyorsított filmben szerepelnél. Rögtön belemásztunk a sűrűjébe. Nemsokára minden nap írtunk egymásnak.

Hat hónapnyi levelezgetés után Hester jegyet vett Texasba. Találkozni akart Forresttel. Férje ezt is idióta dolognak vélte, de nem tartotta vissza.

– Forrest egy ketreccben várt engem a látogatóhelyiségben, fülig érő vigyorral. „Itt az én királynőm”, mondta. Teljesen elolvadtam. A térdem is összerogyott.

Ahogy először belenézett a szemébe, onnan már nem volt visszaút. Egy teljes évig tartott, mire vissza tudott térni Texasba, de azt az időt arra használta fel, hogy elváljon a férjétől. Amikor újra találkoztak, Forrest feleségül kérte. Azonnal igent mondott.

– Ha egy halálraítélttel folytatsz kapcsolatot, nincs időd vég nélkül latolgatni, hogy okos dolog-e megtenni valamit – mondja.

Amikor összeházasodtak, Forrest huszonnyolc éves volt, Hester negyvenhét. A férfi megölte a szomszédasszonyát, ötvenöt tetoválása volt, 48 cm-es körfogatú bicepsze és háromnegyed részben apacs származása.

– De hát mi fogott meg benne? – Kérdezem Hestert, amikor találkozom vele Huntsville-ben.

– Hát figyelj, és megérted – mondja. – Az első házasságom ideje alatt a hátam közepéig érő, szőke hajam volt. Egy nap egészen rövidre vágattam, és vörösre festettem. A férjem észre sem vette. – Forrest viszont mindent észrevesz. – Ahogy bemegyek a látogatóhelyiségbe, rám néz azzal a nagy fekete szemével, és azt mondja: „De szép rúzsod van, új?” Vagy azt mondja: „Szerintem fogtál egy kilót.” – Sosem felejt el megdicsérni a szoknyát vagy a blúzt sem, amit Hester a látogatás napjára választott ki. – „Gyönyörű vagy”, mondja mindig.

Hester apacs indiánja más, mint a többi férfi a halálsonon. Ott kezdődik a dolog, hogy ő bűnös. A halálsonon nem sokan vannak, akik őszintén beismerik, hogy ők tették. Forrestnek persze nincs is más választása, mivel az ő fognyomait találták meg nyolcvanéves halott szomszédasszonya testén, ruhája pedig az áldozat átvágott torkából szivárgó vérral volt átitatva. Az öreg hölgyet meg is erőszakolták, de az akkor éjszaka történt eseményeknek erre a mozzanatára Forrest nem emlékszik. Akkoriban ivott és drogozott is.

„Ölni tudnék érted”, suttogta nemrég Hesternek. A nőből kitört a nevetés. „Még jó, hogy ismerlek, különben ijesztőnek találnám ezt hallani valakitől, aki a halálsoron ül.”

– Mindig olyan jól szórakozunk együtt – mondja nekem. Amikor befejezték a nevetést, bevallotta a férfinak, hogy a szavaitól kellemes meleget érzett az alhasában.

Hester időközben a *Huntsville Item* apróhirdetési oldalán az ingatlan-/lakás- és az állásrovatokat böngészi. Ide akar költözni.

– Mindent és mindenkit utálok Texasban, kivéve őt. Kevés időnk van együtt, és egyetlen látogatást sem akarok kihagyni.

Forrest szerint Hester „a páva a pulykaólbán”. A pulykaól a halálsor látogatóhelyisége azokon a napokon, amikor tele van európai feleségekkel és barátnőkkel.

A halálraitélteket általában hetente egyszer lehet látogatni két óra hosszat; összesen havi nyolc órát. Azok a látogatók, akiknek több mint 500 kilométert kell utazniuk, kérhetnek *special visiteket*, vagyis különleges látogatásokat összesen szintén havi nyolc órában, de egyetlen hétvégére is összesűrűsíthetik a látogatási órákat: egymás után négy órát szombatra, négy órát vasárnapra.

Akinek az Atlanti-óceánt is át kell szelnie ahhoz, hogy Huntsville-be érjen, mint a Hollandiából, Németországból, Norvégiából, Dániából, Finnországból, Angliából vagy Olaszországból érkező menyasszo-

nyoknak, barátnőknek és feleségeknek, az igyekszik úgy kiszámolni a *special visiteket*, hogy azok az egyik hónap utolsó és a következő hónap első hétvégéjére essenek. Így egyetlen texasi útból tizenhat látogatási órát nyernek.

A Motel 6 sok nő számára kedvező szálláslehetőség. A szállodaláncok Walmartja: egy szoba mindössze 40 dollárba kerül éjszakánként, és egész Amerikában mindenhol ugyanazt a komor sivárságot sugározza. Nem véletlen, hogy a szegényes berendezésről az amerikaiak azt mondják: „ez eléggé Motel 6-os”. Az egyetlen vidám dolog a huntsville-i motelban a rigó, ami reggelenként végigszökell a kiszáradt füves sávon a szobák mentén. A rigó Texas állam szimbóluma, nem az éneke, hanem halált megvető bátorsága miatt. Mint egy igazi texasi, úgy küzd ez a kismadár, hogy akár az élete árán is megvédje fészket a rablóktól.

Az európai nők a motelt gyakran nomád mexikói napszámosokkal osztják meg, akik alkalmi munkákat vállalva vonulnak keresztül az államon, vagy vidám kamionsofőrökkel, akik olajtartályokat szállítanak a texasi olajmezőkről a part mentén észak felé haladva, esetleg építőmunkásokkal, akik a houstoni székhelyű Brown & Root vállalat alkalmazottjai. A munkások este későn érkeznek a motelba, reggel mindig korán indulnak, és költségcsökkentés céljából minél többen osztoznak egy szobán. Sáros, olajos csizmájukat és acélorrú cipőjüket éjszakára kint hagyják az ajtó előtt. A szobáik előtti szemetesek mindig csordultig tele vannak üres pizzás- és sörösdobozokkal.

A motelhez közeli Schlotzky's bisztró felé sétálunk Hesterrel reggelizni. A bejárati ajtón a NO SHIRTZKY, NO SHOEZSKY, NO SCHLOTZKY'S* felirat olvasható – üzenet gyanánt a Motel 6 faragatlanabb lakóinak, gondolom.

– Honnan jöttök? – kérdi az éles hangú szőke pincérnő. Hester elmagyarázza, hogy Angliából jött Huntsville-be, meglátogatni egy férfit, aki a halálsoron ül. A pincérnő döbbsen lép hátra. – Az nem veszélyes? – kérdi.

– Hát eléggé – mondja Hester. – Halálra vagyok rémülve, de szerencsére be van zárva egy cellába.

A pincérnő bólogat. Minden férfit be kéne zárni, mondja. Háromszor volt férjnél, és mindhárom férjének eljárt a keze. Legutóbb Las Vegasban ment férjhez. Ott is felszolgálóként dolgozott. Megismerkedett egy katonával, és úgy érezte, szerelmes belé. A férje kétszer úgy megverte, hogy kórházba került, de ő csak három év után lépett le. Sosem adta be a válást, szándékosan nem.

– Önvédelemből – magyarázza. – Nehogy negyedszer is ugyanebbe a csapdába essek.

– Menjen férjhez egy halálraítélthez – tanácsolja Hester. – Ideális férjek. Nem tudnak megverni, nem zavar a horkolásuk, és saját maguk szedik fel a földről a koszos zoknijukat meg gatyájukat. – A pincérnő hunyorít, még meggondolja a dolgot, mondja, és elmegy, hogy leadja a rendelésünket a pénztár melletti pultnál.

* Szójáték, jelentése: ing és cipő nélkül tilos a belépés.

– Valamennyire komolyan is gondolom, hogy ideális férjek – mondja nekem Hester. – Nem tudnak mást megérinteni, csak a szívedet. Egy férfi, aki a halálsoron ül, csak a leveleivel tud meghódítani és megtartani egy nőt. Tulajdonképpen mindegyiknek el kellene töltenie egy kis időt a halálsoron. Sokkal rendesebbek lesznek tőle a nőkkel. – Azt, hogy végül ki fogják végezni őket, nehéz megemészteni, ha a szíved egy halálraítélté. – De azok a férfiak, akik nem a halálsoron ülnek, szintén meghalnak egyszer – mondja.

Már bő éve házasok Forresttel. A férfi még nem kapta meg az időpontját, de tegnap már előhozakodott az utolsó kívánságával. Mentsd meg a fiamat, kérte tőle. Azt akarja, hogy Hester hozza el a fiát a Houston nyomornegyedében élő, kábítószerfüggő anyjától, és vigye magával Angliába. Attól fél, hogy különben a fia ugyanúgy végzi, mint ő. A gyerek tizenhat éves, és már két évet töltött javítóintézetben. Hester sóhajt egyet.

– A szüleimnek még azt se mertem elmesélni, hogy levelezek egy halálraítélttel, azt meg főleg nem, hogy férjhez is mentem hozzá. Mire kettőt pislantasz, már ott állok a Heathrow-n azzal a gyerekekkel. Apám ezt nem élné túl.